

สรุปสิ่งที่ได้รับจากการอบรม/พัฒนาความรู้/ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม
ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ LDD e-training

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ นายณัฐวรรณ นามสกุล นิปุณะ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน สังกัด ศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖

๑.๑ หลักสูตร/หัวข้อเรื่องอบรม

๑.๑.๑ Introduction to Data Governance Framework and Open Data

ตั้งแต่วันที่ ๒๘ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๑ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

อบรม สัมมนา อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ ๒ สิ่งที่ได้รับจากการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

๒.๑ รายงานสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในการฝึกอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

๒.๑.๑ วัตถุประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

๒. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการในการนำกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำข้อมูลเปิดภาครัฐ

๒.๑.๒ เนื้อหา

Data Governance มีความหมายว่า “การกำกับดูแลข้อมูลภาครัฐ” หรือ “ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ” Data Governance คือ การกำหนดสิทธิ์ หน้าที่ อำนาจ ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการต่าง ๆ อย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส

Data Governance for Data Driven

Data Governance for Data Driven คือ หลักการสำคัญของรัฐบาลดิจิทัล (๒D,๑C) มีความมั่นคงปลอดภัย มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีคุณภาพ เพื่อบูรณาการเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น (Data Integration) เปิดเผยข้อมูลสู่ประชาชน (Open Data) วิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในมิติต่างๆ (Data Analysis)

Digitalization การปฏิรูปการทำงานและการบริการให้เป็นดิจิทัล	Data Driven การขับเคลื่อนองค์กรด้วยข้อมูลที่ดี
Citizen-Centric การเคารพสิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งยึดถือประโยชน์สุขและความสะดวกสบายของประชาชนเป็นสำคัญ	

๑. ข้อมูลเปิดและข้อมูลเปิดภาครัฐ (Open Data)

๑.๑ ข้อมูลเปิด

หัวใจสำคัญของ Open Data	ประโยชน์ที่ได้รับจาก Open Data
๑. ข้อมูลพร้อมต่อการใช้งานโดยเฉพาะการดาวน์โหลดผ่านอินเทอร์เน็ต	๑. เกิดความโปร่งใส
๒. เผยแพร่และนำไปใช้ใหม่ได้ภายใต้เงื่อนไขที่อนุญาต	๒. การสร้างนวัตกรรมเชิงพาณิชย์
๓. ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงได้เท่าเทียมกัน	๓. เสริมสร้างความมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อนโยบายและการดำเนินการของภาครัฐอย่างแท้จริง

๑.๒ การใช้ข้อมูลเปิด ข้อมูลที่เป็นของรัฐบาลนั้นจะต้องเปิดเผยสู่ประชาชนตามที่คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) กำหนด

๑.๓ ศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ ศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐของประเทศไทยอยู่ที่เว็บไซต์ ข้อมูลเหล่านี้จัดอยู่ในประเภท Non-exclusive License คือเจ้าของลิขสิทธิ์ใช้สิทธิ์ในงานของตนเองได้ และอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิ์ในงานนั้นได้อีก หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และทุกคนในประเทศไทยนำข้อมูล Open Data ไปใช้งานได้และนำไปต่อยอดทำวิจัยค้นคว้าได้โดยไม่มีข้อจำกัด

Open Data จำเป็นต้องเปิดกว้างในทางเทคนิคเช่นเดียวกับในทางกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลต้องพร้อมให้ใช้งานในรูปแบบที่เครื่องอ่านได้ โดยยังพิจารณาใน ๓ ประเด็นหลัก คือ

๑. ความพร้อมใช้งาน
๒. กลุ่มข้อมูล/ข้อมูล ควรอยู่ในสภาพสมบูรณ์
๓. อยู่ในรูปแบบที่เปิดและเครื่องอ่านได้

ประเภทของชุดข้อมูลที่ปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ data.go.th

CSV, XLS, PDF, DOC, XML, RDF, KML, SHP, ODS, KMZ, JSON, TXT, HTML, TIFF และ JPEG

การเปิดเผยข้อมูลแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ

๑. เผยแพร่ข้อมูลทุกรูปแบบบนเว็บไซต์ และอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อกำหนดของสัญญาอนุญาต Open License

๒. เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบ Structured Data ที่เครื่องอ่านได้ (Machine-readable)

๓. เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบ Non-proprietary Format

๔. ใช้ URI (Uniform Resource Identifier) ในการระบุตัวตนของข้อมูล และชี้ไปยังตำแหน่งของข้อมูลนั้น

๕. ข้อมูลมีการเชื่อมโยงไปสู่แหล่งข้อมูลอื่น ๆ ในบริบทที่เกี่ยวข้องกันได้

๑.๔ หลักการสำคัญในการเปิดเผยข้อมูล

๑. Complete ข้อมูลสาธารณะจะต้องได้รับการเปิดเผย โดยไม่ติดปัญหาความเป็นส่วนตัวความปลอดภัย หรือสิทธิ์ใดๆ

๒. Primary ข้อมูลจะเก็บมาจากแหล่งข้อมูลต้นทางที่มีระดับความละเอียดของข้อมูลสูงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยข้อมูลจะต้องไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใดๆ มาก่อน
๓. Timely ข้อมูลจะต้องเผยแพร่เร็วที่สุด เพื่อรักษาคุณค่าและการใช้ประโยชน์ของข้อมูลนั้น
๔. Accessible ข้อมูลจะต้องเผยแพร่กับผู้ที่จะนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และสนองตอบหลากหลายวัตถุประสงค์
๕. Machine Processable ข้อมูลต้องอยู่ในรูปแบบที่สามารถประมวลผลแบบอัตโนมัติต่อได้ ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพที่จะนำไปใช้ต่อได้นั้นต้องสามารถเข้ารหัส (encode) ได้
๖. Non-discriminatory ข้อมูลต้องเปิดให้ทุกคนเข้าถึงได้โดยไม่ต้องลงทะเบียน
๗. Non-proprietary ข้อมูลต้องอยู่ในรูปแบบ (Format) ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์หรือหน่วยงานใดควบคุมข้อมูลเป็นการพิเศษ หากกรณีข้อมูลอยู่ในรูปแบบที่มีกรรมสิทธิ์ ก็อาจจำเป็นต้องทำให้ข้อมูลมีหลายรูปแบบเพื่อช่วยให้เกิดการเข้าถึงและนำไปใช้ได้กว้างขวาง
๘. License-free ข้อมูลต้องไม่มีลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรหรือสิทธิทางการค้าใดๆ อย่างไรก็ตามความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัย และข้อจำกัดบางประการที่มีเหตุผลก็อาจยอมรับได้

๒. แนวปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูล

๒.๑ ประเภท รูปแบบ มาตรฐาน และหมวดหมู่ของข้อมูล

Data.go.th และ Apps.go.th พัฒนาขึ้นเพื่อให้บริการศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ และเป็นศูนย์กลางของแอปพลิเคชันภาครัฐ

<p>Data/ข้อมูล</p> <p>ข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เช่น คน สถานที่ สิ่งของต่างๆ ซึ่งมีการเก็บรวบรวมเอาไว้ และสามารถนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์</p>	<p>Dataset/ชุดข้อมูล</p> <p>การนำข้อมูลมาจัดเป็นชุดให้ถูกต้องตามลักษณะ โครงสร้างข้อมูลที่กำหนดไว้</p>	<p>Data Catalog/ดาต้าแค็ตตาล็อก</p> <p>รายการของชุดข้อมูลที่จัดเตรียมในรูปแบบตาราง รายงาน และจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ</p>
<p>DCAT หรือ Data Catalog Vocabulary</p> <p>เป็นคำศัพท์มาตรฐานในรูปแบบของ RDF ซึ่งออกแบบมาเพื่อช่วยในการทำงานร่วมกันระหว่างแค็ตตาล็อกข้อมูลที่เผยแพร่บนเว็บไซต์</p>	<p>Digital Object Identifier (DOI)</p> <p>เป็นตัวบ่งชี้ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลหรือทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์หรือเอกสารดิจิทัลทำหน้าที่เป็นรหัสทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล</p>	<p>High-Value Dataset/ชุดข้อมูลที่มีคุณค่าสูง</p> <p>ข้อมูลที่มีคุณภาพ มีความถูกต้องครบถ้วน มีความน่าเชื่อถือประมวลผลได้ และเป็นปัจจุบันจะต้องสามารถนำมาใช้ใหม่ได้ มีคุณค่าสำหรับเจ้าของข้อมูลและสำหรับผู้ใช้อ้างอิง</p>
<p>License/สัญญาอนุญาต</p> <p>การอนุญาต ใบอนุญาต หรือสิทธิในการใช้งานที่กำหนดไว้ตามขอบเขต หรือเงื่อนไขที่ตกลงกัน</p>	<p>Metadata/เมทาดาดาต้า</p> <p>ข้อมูลที่ใช้กำกับและอธิบายข้อมูลหลักหรือกลุ่มของข้อมูลอื่น</p>	<p>Non-proprietary Format</p> <p>รูปแบบที่ไม่มีผู้ใดถือครองกรรมสิทธิ์ รูปแบบที่สนับสนุนและสามารถเข้าถึงด้วยซอฟต์แวร์ที่หลากหลาย</p>

<p>Open Data/ข้อมูลเปิด</p> <p>ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ได้โดยอิสระ สามารถนำกลับมาใช้ใหม่และแจกจ่ายได้ โดยใครก็ตามแต่ต้องระบุแหล่งที่มาหรือเจ้าของงาน และต้องใช้สัญญาอนุญาตหรือเงื่อนไขเดียวกันกับที่มา หรือตามเจ้าของงานกำหนด</p>	<p>Open Government Data (OGD)/ ข้อมูลเปิดภาครัฐ</p> <p>ข้อมูลที่ถูกสร้างหรือได้รับมอบหมาย โดยหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมองค์ประกอบต่างๆ ของข้อมูล ซึ่งเป็นไปตามนิยามการเปิดเผยข้อมูลที่กำหนดไว้ใน Open Definition</p>	<p>Unstructured Data/ ข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้าง</p> <p>ข้อมูลที่ไม่ได้มีการกำหนดรูปแบบข้อมูลไว้ล่วงหน้า หรือไม่ได้จัดให้อยู่ในลักษณะที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้าง โดยทั่วไปจะเป็นข้อมูลที่เกิดจากการพิมพ์ เช่น ไฟล์เอกสาร word, pdf, html หรือไฟล์รูปภาพ วิดีโอเสียง เป็นต้น</p>
--	--	---

แนวทางการคัดเลือกชุดข้อมูล (Data Selection Guidelines)

การจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล หน่วยงานควรพิจารณาว่าข้อมูลนั้นๆ ควรถูกรวบรวมให้อยู่ในชุดข้อมูลสาธารณะ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- สร้างความเชื่อมั่นและความรับผิดชอบของหน่วยงาน
- ตอบสนองต่อความต้องการที่ได้จากการหารือร่วมกับผู้ใช้งาน
- สนับสนุนภารกิจของหน่วยงานและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานระหว่างหน่วยงาน
- สร้างโอกาสทางธุรกิจ

การรับข้อมูลและการมีส่วนร่วมจากสาธารณะ เป็นสิ่งสำคัญที่จะใช้ในการคัดเลือกและเผยแพร่ข้อมูลให้ตอบสนองต่อความต้องการ Data.go.th ซึ่งเป็นพอร์ทัล (Portal) กลางในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ จึงได้พัฒนาช่องทางในการแสดงความคิดเห็นจากผู้ใช้อข้อมูล (Online Forum) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายการเปิดเผยข้อมูล (Open Data Policy) และชุดข้อมูลสาธารณะที่ให้บริการอยู่ในปัจจุบัน

การตรวจสอบโดยสาธารณะ เป็นวิธีการหนึ่งสำหรับหน่วยงานในการสร้างและปรับปรุงการติดต่อสื่อสารกับสาธารณะ รวมถึงหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้มั่นใจว่าหน่วยงานได้สร้างผลิตภัณฑ์ข้อมูลที่มีคุณค่าพร้อมกับวิธีการในการเผยแพร่ข้อมูลนั้นๆ

การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานนั้น จะทำให้ข้อมูลนั้นมีคุณค่ามากขึ้นจากการรวมกันของข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการนำไปใช้งานใหม่ๆ ดังนั้น หากข้อมูลที่ได้จากสองหน่วยงานขึ้นไปเป็นข้อมูลชนิดเดียวกัน หน่วยงานควรจะมีการสร้างชุดข้อมูลที่ได้จากการทำงานร่วมกันจึงควรจะมีการหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว

๒.๒ การเตรียมชุดข้อมูล (Data set) การเปิดเผยชุดข้อมูล การทำรายงานชุดข้อมูล (Catalog) และการจัดทำเมทาตาต้า (Meta Data)

การเปิดเผยข้อมูลดิบ (Raw Data) ในแบบไฟล์ตารางคำนวณ (Spreadsheet) ตารางหรือ Table ไม่ควรเป็นตารางที่เกิดจากการทำสถิติหรือรายงานสถิติ Field ควรอยู่ในลักษณะแนวนั่ง ซึ่งการคำนึงถึงโครงสร้างชุดข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นของฐานข้อมูล

รูปแบบของไฟล์ (File Format) สำหรับการเปิดเผยข้อมูล โดยพิจารณาจากการเป็นมาตรฐานเปิด (Open Standard) และโปรแกรมคอมพิวเตอร์นำไปใช้งานได้ง่าย (Machine-readable/Reusability)

๒.๓ การเผยแพร่ข้อมูลผ่านศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ

มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้ใช้บริการทั้งภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชนรวมถึงหน่วยงานของรัฐสามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลที่มีคุณภาพของภาครัฐได้ง่าย โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลเกิดความร่วมมือของภาครัฐ และสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และนำไปสู่การปรับปรุงหรือพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ การสร้างนวัตกรรม การปรับปรุงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการให้บริการของภาครัฐ และการเพิ่มมูลค่าให้กับหน่วยงานราชการเอง โดย “ข้อมูลเปิด” นั้น นอกจากจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการแล้ว ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานราชการได้ เพื่อให้ผู้ใช้งาน

- ทำความเข้าใจการทำงานต่างๆ ของระบบได้
- สามารถตรวจสอบปัญหาที่เกิดจากการใช้งาน
- สามารถแก้ปัญหาในขั้นต้นได้

คำจำกัดความ (Definition)

- **ผู้จัดทำข้อมูล** หมายถึง หน่วยงานของภาครัฐที่จัดทำข้อมูลในรูปแบบที่กำหนดไว้ใน “แนวปฏิบัติและมาตรฐาน เชิงเทคนิค สำหรับศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ (Data.go.th)” พร้อมทั้งคำอธิบายข้อมูล (Meta Data) เพื่อนำมาเผยแพร่ไว้บนศูนย์กลางข้อมูลภาครัฐ (Data.go.th)

- **Metadata** หมายถึง ข้อมูลที่ใช้กำกับและอธิบายข้อมูลหลัก หรือกลุ่มของข้อมูลอื่น ซึ่งสิ่งที่อธิบายอยู่ใน เมทาดาต้าจะช่วยให้ทราบถึงรายละเอียดและคุณลักษณะของข้อมูล ซึ่งโดยทั่วไปรูปแบบหรือแบบแผนของเมทาดาต้าจะมีการกำหนดในลักษณะของมาตรฐาน

ตัวย่อ (Acronyms)

PDF : Portable Document Format

XLS, XLSX : File Type Microsoft Excel

CSV : Comma Separated Values

๒.๔ สัญญาอนุญาตสำหรับข้อมูลเปิด (Thailand open Government License)

๒.๔.๑ ข้อกำหนดและเงื่อนไขของใบอนุญาต

๒.๔.๒ สิทธิและเสรีภาพของผู้ใช้ข้อมูล

๒.๔.๓ ข้อยกเว้น

๒.๔.๔ **ไม่รับรอง** การอนุญาตให้ใช้ข้อมูลภายใต้ใบอนุญาตนี้ ไม่ถือเป็นการให้ใช้สิทธิในข้อมูลลักษณะที่แสดงถึงสถานะอย่างเป็นทางการใด ๆ ระหว่างผู้ให้บริการข้อมูลและผู้รับข้อมูล และไม่ถือว่าผู้ให้บริการข้อมูลรับรองผู้ใช้ข้อมูลหรือการใช้ข้อมูลของผู้ใช้ข้อมูลแต่อย่างใด

๒.๔.๕ **ไม่รับประกัน** ข้อมูลที่ผู้ให้บริการข้อมูลอนุญาตให้ผู้ใช้อ้างอิงข้อมูลใช้เป็นข้อมูลสืบตามที่เป็น

๒.๔.๖ **อยู่ภายใต้กฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทย และอยู่ภายใต้อำนาจในการตัดสินใจของศาลไทย**

๒.๔.๗ **คำนิยามศัพท์** ใบอนุญาต หมายถึง ใบอนุญาตให้ใช้ข้อมูลภาครัฐแบบเปิดของ สรอ.ข้อมูล หมายถึง ข้อมูลใดๆ ที่มีลิขสิทธิ์หรือสิทธิอื่นใดของผู้อนุญาต ผู้ให้บริการข้อมูล หมายถึง บุคลากร เจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานใด ที่ สรอ. มอบหมายให้ทำหน้าที่ให้บริการข้อมูล ผู้อนุญาต หมายถึง องค์กร

หรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้ทรงสิทธิ ผู้มีสิทธิในข้อมูลและอนุญาตให้ผู้ให้บริการข้อมูลนำข้อมูลดังกล่าว ขึ้นเผยแพร่บนเว็บไซต์ภายใต้ Domain Name ของ สรอ. ผู้ใช้ข้อมูล หมายถึง บุคคลทุกคน รวมถึงคณะบุคคล นิติบุคคล หน่วยงาน และองค์กรใดก็ตาม ที่เข้าใช้ข้อมูลที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ภายใต้ Domain Name ของ สรอ. ชื่อ “Data.go.th” และใช้ข้อมูลภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขของใบอนุญาตการใช้ข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้งาน เพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ อันชอบด้วยกฎหมายของผู้ใช้ข้อมูล และภายใต้การยอมรับตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของใบอนุญาต

๒.๔.๘ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๔.๙ การตรวจสอบที่มาของข้อมูล การตรวจสอบว่าข้อมูลที่ปรากฏเป็นข้อมูลภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขของใบอนุญาตให้ใช้ข้อมูลภาครัฐแบบเปิดของ สรอ. (EGA Open Government License) หรือไม่

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
๒. ได้เข้าใจและสามารถนำหลักการในการนำกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง และประยุกต์ใช้ในการจัดทำข้อมูลเปิดภาครัฐภายในหน่วยงานของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม